

N:o 134.

Af Herr J. A. Åstrand: Om ändringar i 1 och 2 §§ af 26 Kap. Byggnings-balken.

Genom den snart tio år gamla kommunallagstiftningen infördes, bland annat, en alldeles ny grund för beskattning uti fyrktalet. Den åstadkom visserligen ganska väsendtliga förändringar uti proportionen af de bidrag, som kommunernas särskilda medlemmar förut måste utgifva, och detta icke minst å landsbygden, der den äldre beskattningsgrunden, hemmantalet, i intet hänseende är bestämmande för fyrktalssättningen. Men icke dess mindre har den nya beskattningsformens tvänne framstående egenskaper, enkelhet och rättvisa, fredat den för det missnöje, som nya beskattningsmetoder eljest så lätt alstra. Man må derföre med skäl kunna fråga, vore det icke lämpligt och tidsenligt, att fyrktalet, såsom beskattningsgrund, erhöles än större utsträckning.

De väsendtliga förändringar, hvilka uti 1734 års lag blifvit, efter dess fastställelse, vidtagna, hafva icke kunnat undgå att rubba dess grund uti andra lagens delar, der dessa oförändrade bibehållits, hvarföre ock de då begagnade ordställningarne icke längre uttrycka hvad man med dem åsyftat. Till exempel härpå vill jag nu fästa uppmärksamhet vid §§ 1 och 2 af 26 Kap. Byggnings-balken. Ordalydelsen uti nämnda första paragrafs första moment: »Alle, som i socknen bo, skola kyrka bygga och uppehålla, och hvad dertill hörer: såsom klockstapel, kyrkomur, sockenstufva och fattigstufva,» gifver väl, då momentet läses i och för sig, den föreställning, att alla socknens medlemmar verkligen bidraga till detta för dem alla gemensamma behof; men det följande momentet i samma § inskränker dock högst betydligt begreppet af det i momentet 1 begagnade ordet »alle» genom den förklaring det derät lemnar. Andra momentet har nemligen denna lydelse: »byggningsvirke, körslor och annan kostnad utgöres härtill efter hemmantalet, och dagsverken efter matlaget.» Man får således här veta, att med ordet »alle» i momentet 1 endast afses hemmansägare, blott med det enda undantag, att dagsverken jemväl skola utgöras af andra socknens medlemmar. Men också var förhållandet i detta, som i så många andra

hänseenden, vid tiden för 1734 års lags antagande olika emot vår tid. Jorden var då å landsbygden nästan den enda tänkbara beskattningsgrunden, enär inkomst af kapital och arbete derstädes knappast var möjlig utan i förening med jordbruk, medan handels-, fabriks- och handtverksrörelse nästan uteslutande voro hänvisade till städerna. Numera förekomma dock alla dessa olika beskattningsföremål i ganska stor omfattning jemväl å landet, och då lärer väl icke, så länge vi ega en statskyrka, något rimligt skäl kunna angifvas därför, att de, hvilka, utan att ega jordbruksfastighet, i socknens fyrktalslängd finnas upptagna, skulle vara befriade från annat bidrag än dagsverken efter matlag vid byggande samt underhåll af kyrka, med hvad dertill hörer, och prestgård.

Åtskilliga hemman, såsom säterier, rå- och rörshemman, skattlagda utjordar och posthemman, äro visserligen nu i mer eller mindre grad befriade från skyldigheten att deltaga uti ifrågavarande onus; men för mången, som eger dylik jord, kännes denna förmån säkert mera besvärande, än att icke en förändring af lagstiftningen uti omnämnda hänseende äfven från den sidan skulle helsas med bifall. Då någon rubbning härigenom ej ävägabragtes i den för kyrkornas i Skåne byggnad och underhåll anslagna tionde, eller i de donationer, som för samma ändamål å flera andra ställen förefinnas, skulle en omredigering af de här omnämnda lagrummen uti antydd riktning mångenstädes icke leda till någon ny beskattning, och der detta inträffade, blefve den dock oftast obetydlig, på flera ställen under årtal ingen, hvarför den ock sällan beräknas vid köp af sådan jordnatur, hvarå detta onus nu uteslutande hvilat.

Enligt min sålunda yttrade uppfattning får jag värdsamt föreslå,

att Riksdagen ville för sin del besluta samt uti underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att §§ 1 och 2 af 26 kapitlet Byggningsbalken måtte så omredigeras, att orden "*hemmantalet*" i § 1, och "*gårdantalet*" uti § 2 utbytas emot *fyrktalet*, samt att den i sistnämnda § förekommande strofen: "men sätes- och ladugårdar, så ock afhysta rå- och rörshemman varen der frie före," uteslutes.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1872.

J. A. Åstrand.